

Mesura de Govern
ESP AIS DE SUPORT A FAMÍLIES
AMB INFANTS DE 0 A 3 ANYS

B
BC
BN

Mesura de govern

ESPAIS DE SUPORT A FAMÍLIES AMB INFANTS DE 0 A 3 ANYS

» 01. Introducció

Per Barcelona, l'educació i la cura de la petita infància són pilars fonamentals per garantir la igualtat d'oportunitats. Per aquesta raó, l'Ajuntament de Barcelona està impulsant diverses iniciatives dirigides a aquesta franja d'edat i les seves famílies.

Al Districte de l'Eixample presentem aquesta mesura de govern per complementar, des de l'àmbit territorial i la proximitat, el compromís de Barcelona com a ciutat educadora amb la petita infància.

La proposta que aquí es presenta ofereix un nou servei municipal als infants de 0-3 i les seves famílies, que se suma al desplegament de la xarxa d'Escoles Bressol, una peça absolutament clau tant per a l'educació de les nostres veïnes i veïns més menuts com per garantir un equilibri entre les tasques de cures i les laborals.

Dotant de nous usos i millorant l'aprofitament dels equipaments municipals, en aquest cas els Casals Infantils del Districte, oferim nous espais per als infants i famílies. Espais on créixer i aprendre, a través del joc i l'experiència de compartir la criança amb d'altres infants i famílies, tot teixint xarxa social vivencial.

» 02. Antecedents

Al Districte de l'Eixample, des dels Casals Infantils, ja s'ha experimentat amb diversos projectes adreçats a infants menors de quatre anys que ofereixen un espai de trobada i relació en horari de tarda i , on poden compartir estones de joc, d'experimentació i d'estimulació acompanyats pels seus adults propers: Petits Divendres a Sagrada Família, Dilluns Menuts a Fort Pienc, La Porta Petita a Urgell i Ludoteca Familiar a Cotxeres Borrell.

També a l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB), que compta amb quatre espais familiars, dos dels quals vinculats a Escoles Bressol, hi ha una experiència d'èxit prèvia a l'hora de desenvolupar Espais Familiars.

També durant el procés participatiu Decidim.Barcelona, que va definir el Pla d'Acció del Districte (PAD), es va incloure dins l'apartat "Educació i coneixement" la següent mesura:

"Impulsar nous espais de relació entre famílies i infants".

I concretava *“Promoure projectes d'espais familiars, espais de criança i ludoteques on les famílies puguin desenvolupar les relacions amb els infants de 0-12 anys en ambients adients, de forma lúdica, durant tot l'any.”*

En el recentment presentat Informe sobre Oportunitats Educatives a Barcelona 2016 es constata que a Barcelona, tot i trobar-se per sobre la mitjana tant de Catalunya com dels objectius europeus, *“més de la meitat dels infants (el 57,5% a l'Eixample) fins als 3 anys no van a l'escola bressol o llar d'infants, alhora que emergeixen noves iniciatives de criança a la ciutat.”*

L'Informe també posa en valor que *“en paral·lel a l'increment d'escoles bressol, l'Ajuntament ha promogut els espais familiars municipals... Amb tot, continua sent un nombre insuficient per cobrir les possibles necessitats potencials.” (...)*

“Com a mostra d'aquesta necessitat existent, a la ciutat han emergit i s'han consolidat diverses iniciatives de criança (...) Segons dades de l'IMEB, el 2015 es van identificar 73 dispositius de criança i educació diferents de les escoles bressol i llars d'infants...aquesta realitat posa de manifest la importància que aquest tipus d'iniciatives estan adquirint a Barcelona i la necessitat de plantejar la resposta de l'administració.”

L'informe apunta entre els principals reptes de la ciutat en matèria d'Educació i criança de la primera infància: *“Conèixer la situació educativa dels infants 0-3 no escolaritzats (...) i (...) Plantejar una política municipal de primera infància”.*

Entre les orientacions de política pública a tenir en compte hi trobem:

“E/ Actualització i enfortiment de l'actual política municipal d'escoles bressol cap a un model de primera infància més integral i amb una oferta més diversificada, flexible i adaptada a les diferents necessitats dels nadons i infants i les seves famílies, tenint en consideració els desequilibris territorials.

F/ Valoració de les possibilitats de suport municipal a les iniciatives socials i/o comunitàries d'educació i criança, establint condicions i tipus de suports (reconeixement, regulació, cessió d'espais, etc.) amb criteris de qualitat i d'equitat.”

Paral·lelament l'IMEB ja té en marxa alguns primers Espais familiars i en el seu document de presentació valora *“que l'oferta de dos serveis que es complementen, escola bressol i espai familiar, en un mateix espai integrat és un model d'èxit”.*

“Es tracta d'una oferta que amplifica les possibilitats d'ús per part de les famílies, enriqueix la intervenció educativa perquè permet sumar el saber de les educadores de l'escola bressol amb el saber de les educadores de l'espai familiar, i possibilita la interrelació entre famílies amb infants escolaritzats i famílies amb infants sense escolaritzar.”

Dins del Pla d'acció municipal 2016-19 d'ampliació de la xarxa d'Espais familiars municipals es contempla ubicar-ne un a l'Escola bressol Tres Tombs, al barri de Sant Antoni destinat a infants de 0 a 3 anys, preferentment no escolaritzats i els adults acompanyants.

Així, doncs, a l'Ajuntament de Barcelona hi ha, en aquests moments, dos models principals d'espai familiar: per una banda, els Espais familiars vinculats a les escoles bressol municipals i, per una altra banda els Espais familiars vinculats a centres oberts, o a d'altres serveis per a infants.

Aquesta mesura de govern inclou la proposta de l'IMEB al Districte, però es centra en el desenvolupament dels Espais de suport a les famílies amb infants de 0-3 durant l'actual mandat a quatre Casals infantils del Districte.

» 03. Motivació

En un context d'increment del valor educatiu i la criança de l'etapa 0-3, d'augment de la demanda d'activitats i espais, així com de constatació del gran nombre d'infants que no assisteixen ni a Escoles bressol ni Llar d'infants, des dels territoris, volem contribuir a ampliar els serveis en equipaments municipals. Per aquest motiu posem a disposició els Casals Infantils adaptats a aquesta franja d'edat.

La família constitueix el primer agent socialitzador i educatiu i es configura com l'agent mediador entre els infants i la comunitat social, ja que és la primera unitat de convivència dels infants. La família té unes funcions essencials per a garantir i afavorir el desenvolupament global i harmoniós de l'infant durant els seus primers anys de vida.

En els darrers anys, la tipologia de família ha anat variant. Els canvis socials viscuts han comportat també uns canvis en l'estructura i organització de les famílies actuals, que han passat d'una estructura molt delimitada a l'aparició d'estructures molt diverses.

Aspectes com, per exemple, la reducció del nucli familiar, les separacions en les parelles, les famílies monoparentals, els matrimonis homosexuals, les famílies reconstituïdes, l'augment de l'edat de les dones per tenir el primer fill o filla, han donat lloc a l'aparició de noves estructures familiars. També l'origen geogràfic i cultural de les famílies que viuen actualment en el nostre entorn, així com la dificultat d'algunes d'elles per introduir-se en la xarxa social del barri on viuen és un altre factor a tenir en compte pel que fa a aquesta diversitat.

Sigui quina sigui l'estructura familiar en la què neix l'infant, aquest ha de trobar una resposta, adequada i a temps, a les seves necessitats, sobretot en els primers anys de vida, en els que el seu benestar depèn en un grau molt elevat de les persones adultes amb qui conviu.

És necessari, doncs, que entre l'infant i la família es pugui crear un vincle segur, estable i sa, sobretot amb els seus progenitors. La creació d'aquest vincle és bàsic i essencial per garantir el desenvolupament harmoniós del nadó.

L'arribada d'un nadó a la família comporta que apareguin molts deures i responsabilitats fins ara desconeguts pels adults que han de ser incorporats. Normalment, la criança d'un fill o filla comporta molts moments d'alegria, de felicitat... però també moments de crisi, desorientació i d'ansietat tant a nivell familiar com individual.

És en aquests casos quan la possibilitat d'oferir suport i acompanyament a aquestes famílies pot ajudar-les a aportar serenitat, reflexió i seguretat al procés de criança i potenciar les seves competències en la seva educació.

Al Districte de l'Eixample en els últims anys s'han anat evidenciant necessitats i demandes d'espais on poder fer aquesta relació i per això ens plantejem la posta en marxa de quatre *Espais de Suport a Famílies amb Infants de 0 a 3 anys* associats als Casals Infantils.

» 04. Objectius

Els objectius que es pretenen assolir amb els *Espais de Suport a Famílies amb Infants de 0 a 3 anys* són els següents:

- » Facilitar un espai acollidor de trobada per a les famílies, que fomenti intercanviar experiències de vida que els ajudin a “saber ser” i “saber fer” de mares i pares, i evitar l’aïllament i la solitud.
- » Enfortir la confiança i la seguretat dels principals educadors dels infants (mares i pares) fent-los sentir competents.
- » Donar suport als lligams emocionals entre els pares i les mares i els seus infants.
- » Oferir informació i assessorament sobre temes d’interès pel que fa a la criança i educació, desenvolupament evolutiu amb la finalitat de donar seguretat a les famílies a l’hora de prendre decisions.
- » Oferir als infants espais i activitats de joc i joguines per a la seva edat, que siguin estimuladors de les seves capacitats de relació, de descoberta i experimentació, conjuntament amb les seves famílies.
- » Possibilitar xarxes de relacions socials en la comunitat entre les famílies autòctones i les novingudes, per facilitar la coneixença, per compartir, comunicar-se, conviure i ajudar-se, aprenent de les diferències i les cultures.
- » Integrar els espais com un servei valuós en la xarxa comunitària del districte i de la ciutat per tal de donar-se a conèixer i aprofitar els recursos, tant del servei cap a la comunitat com a l’inrevés.
- » Posar en valor i donar a conèixer tots els serveis municipals en matèria educativa i de criança per a la petita infància del Districte.

» 05. Línies d’acció

Per fer realitat les motivacions i objectius exposats, a l’Eixample es desplegaran diferents modalitats de serveis. En primer lloc, la modalitat vinculada directament al Districte dins dels *Espais de suport a famílies amb infants de 0 a 3 anys*, on es podrà optar de formar individual a constituir un grup guiat per professionals que duran a terme activitats conjuntes entre famílies i infants, així com dinàmiques entre adults i infants per separat. En segon lloc, també hi haurà una modalitat de cessió de l’espai a grups constituïts prèviament que podran utilitzar la sala adaptada. En tercer lloc **a finals del 2017 també comptarem amb la incorporació de l’Espai Familiar de l’Escola bressol Tres Tombs gestionat des de l’IMEB.**

En concret s’obriran quatre *Espais de suport a famílies amb infants de 0 a 3 anys* als següents Casals infantils:

- » Centre Cívic Cotxeres Borrell
- » Centre Cívic Urgell
- » Centre Cívic Sagrada Família
- » Centre Cívic Ateneu Fort Pienc

L'*Espai de suport a famílies amb infants 0-3* és un espai d'atenció, acompanyament i ajuda a la petita infància i les seves famílies. Són espais de trobada i interrelació en un context educatiu diferent al de la llar, que afavoreixen el desenvolupament de pràctiques de criaça satisfactòries a l' entrar en relació amb altres infants i amb altres famílies .

Aquest espai ha d'estar centrat en els infants i orientat a les famílies. És l'escenari privilegiat per a treballar les relacions de vinculació i el procés d'autonomia dels infants on a l'hora s'aprèn a compartir, ordenar, tenir cura, utilitzar i investigar d'una manera conjunta.

Es tracta d'un espai socialitzador i normalitzador que dona suport a les famílies i les ajuda a assumir les seves pròpies funcions i competències com a pares i mares.

En els *Espais de suport a famílies amb infants 0- 3* el grup adquireix una gran importància com a motor potenciador i afavoridor dels canvis.

Per als infants és un lloc de joc i de socialització, on poden jugar i relacionar-se amb altres infants en un entorn segur i acollidor, dins un ambient agradable i estimulant, on troben joguines i materials adequats a la seva edat. Per a les famílies esdevé un lloc de trobada, de relació, d'intercanvi i també de socialització on troben altres mares i pares que tenen fills/es d'edats similars amb qui poden compartir l'experiència que representa ser mare i pare.

» 06. Calendari

Espais de suport a les famílies amb infants 0-3

Disseny i elaboració del projecte: octubre 2016 - març 2017

Adequació dels espais

- » Elaboració del projecte tècnic: novembre - desembre 2016
- » Execució de les obres: abril - setembre 2017
- » Campanya de comunicació: juliol 2017
- » Posada en marxa: setembre 2017

Espai familiar Escola bressol Tres Tombs

- » Elaboració del projecte tècnic
- » Execució de les obres
- » Posada en marxa: Finals 2017

» 07. Pressupost

Posada en marxa fins a desembre 2017, inclou adequació dels espais, adquisició de material especialitzat i contractació professionals: 199.600€

Manteniment anual del servei: 75.000€